

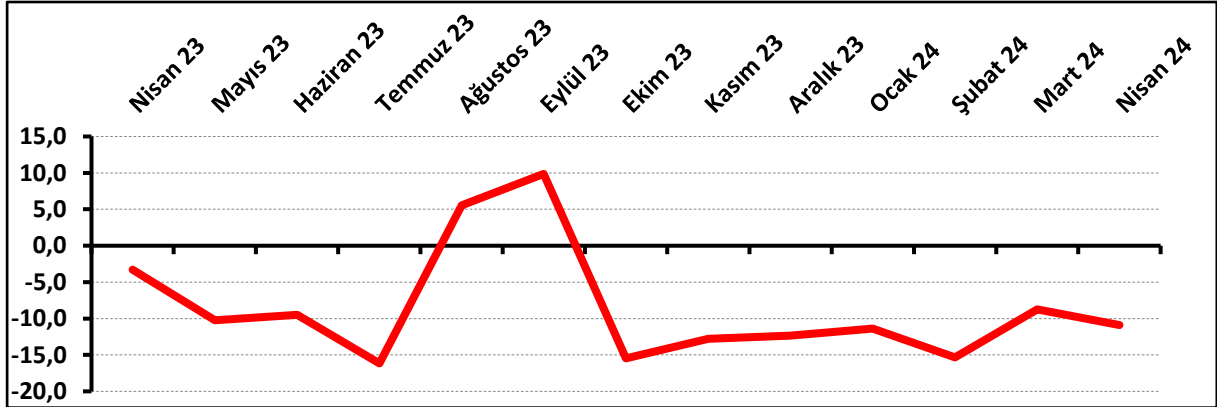
PERAKENDE GÜVENİ GEÇEN AYIN VE GEÇEN YILIN GERİSİNDE KALDI

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), Nisan ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 7,6 puanlık, bir önceki aya göre ise 2,2 puanlık azalışla -10,9 puan değerini aldı ve perakende güveni Nisan ayında da negatif seyrini korudu. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Nisan 2024'te yüzde 58'den yüzde 55,5'e, önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 40,6'dan yüzde 36,9'a geriledi. İyileşme beklentilerinde tekstil ve hazır giyim ile yiyecek ve içecek sektörleri öne çıkarken motorlu taşıtlar ile mobilya sektörlerinde beklentiler bozuldu. Ayrıca, önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı yüzde 65,4 oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Nisan ayı perakende güveni en fazla Güneydoğu Anadolu'da yükseldi.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla azaldı

TEPE değeri, -10,9 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 7,6 puan, geçen aya göre 2,2 puan azaldı. TEPE değerinin yıllık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumuna yönelik değerlendirmelerdeki kötüleşme ve gelecek 3 aya ilişkin satış beklentisindeki düşüş etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 2,2 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Nisan 2023 – Nisan 2024)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-12,3	-9,4	-12,9	-22,4	-16,1	-19,0	-5,6	-6,1	-5,3	8,8	-2,2	-8,4
2023	-9,4	-3,7	-8,7	-3,3	-10,2	-9,5	-16,2	5,6	9,9	-15,5	-12,8	-12,3
2024	-11,4	-15,3	-8,7	-10,9								

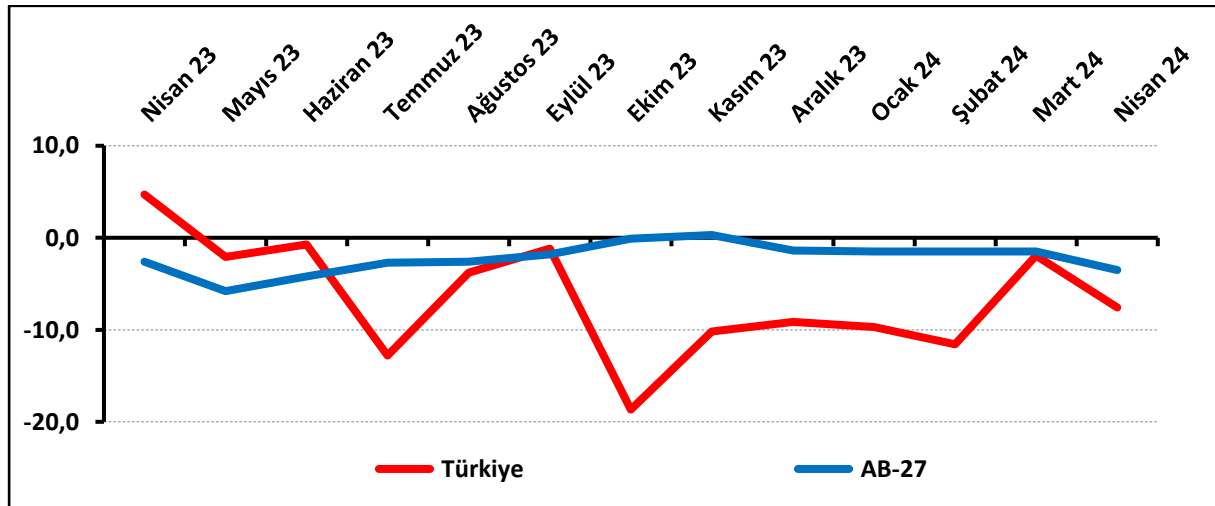
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Nisan 2024'te -7,6 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 5,7 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 12,3 puan azaldı.

Nisan 2024'te TEPE anketi katılımcılarından önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 40,6'dan 36,9'a gerilerken işlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 25,9'dan yüzde 29,5'e yükseldi. Katılımcıların yüzde 33,6'sı işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İyileşme beklentilerinde mevsimsel etkiler, Ramazan Bayramı ve yaz sezonu ile birlikte düşük sezonun başlaması gibi olumlu faktörler belirleyici olurken kötüleşme beklentilerinde enflasyon, alım gücünün düşmesi ve talebin daralması gibi gerekçelendirmeler öne çıktı.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Nisan 2023 – Nisan 2024)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

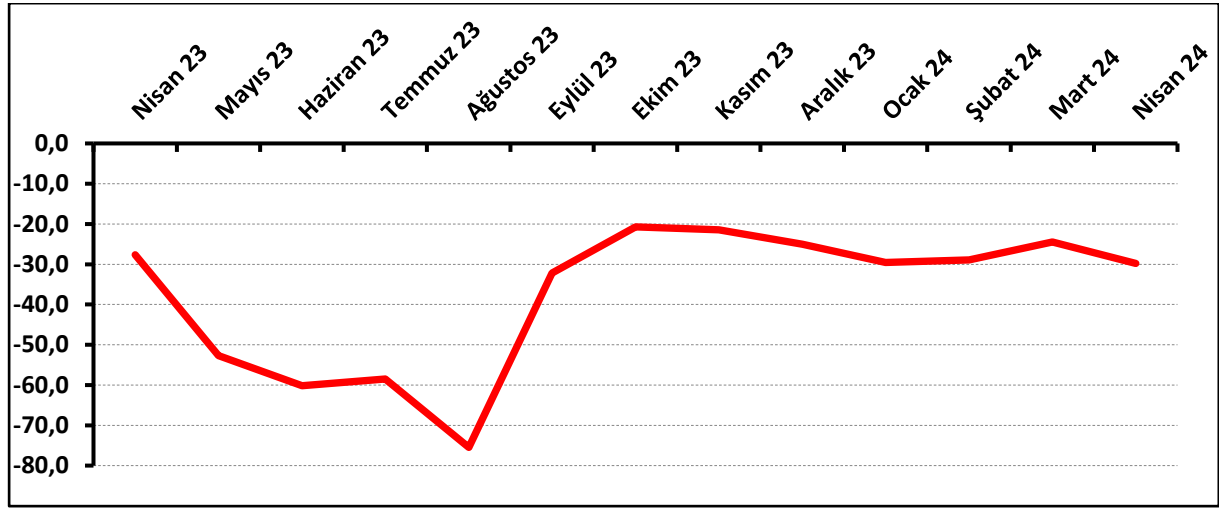
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-13,8	-9,6	-7,7	-12,5	-7,5	-8,5	4,1	-2,3	1,3	13,1	4,2	4,3
2023	-7,8	7,2	-5,9	4,7	-2,1	-0,7	-12,8	-3,8	-1,2	-18,7	-10,2	-9,2
2024	-9,7	-11,6	-1,9	-7,6								

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler kötümser

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Nisan 2024'te -29,8 puan değerini alarak Mart 2024'e göre 5,3 puan, Nisan 2023'e göre 2,1 puan azaldı.

Nisan 2024'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 23,9'u geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 53,8 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 22,3 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Nisan 2023 – Nisan 2024)

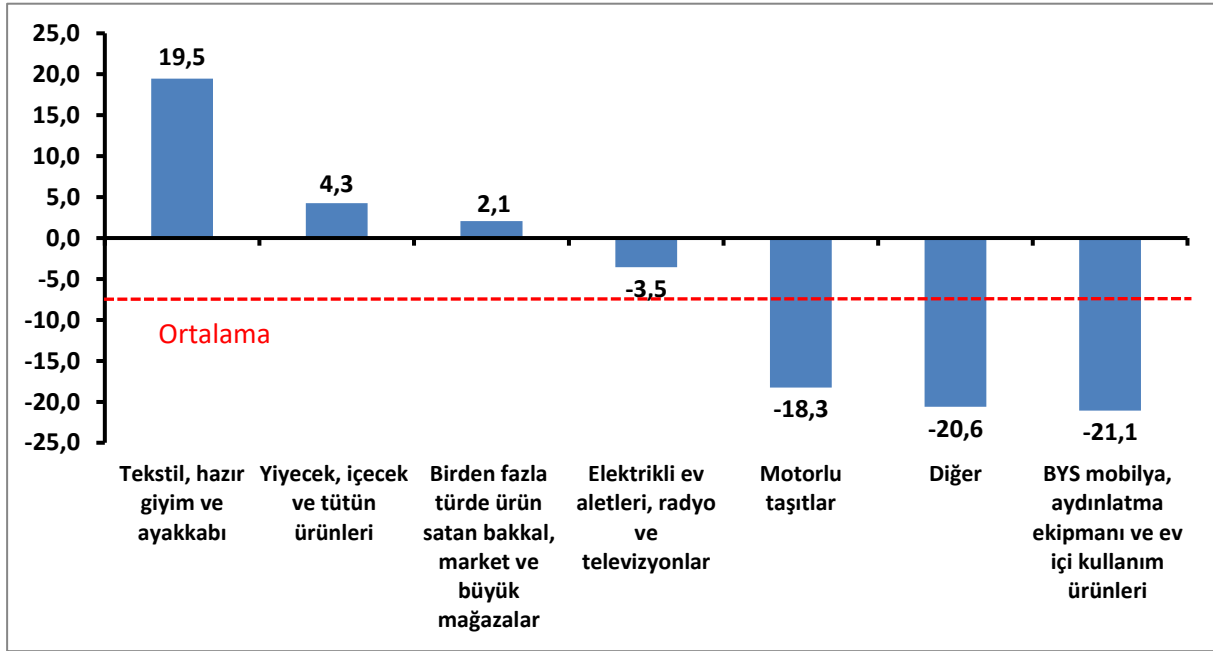
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-53,3	-64,9	-64,0	-64,8	-58,6	-72,1	-21,7	-29,1	-41,5	-52,0	-6,1	-67,4
2023	-41,5	-2,5	-37,8	-27,7	-52,7	-60,2	-58,5	-75,5	-32,2	-20,7	-21,4	-25,0
2024	-29,5	-28,9	-24,5	-29,8								

Perakende güveni en fazla “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Nisan 2024’te, geçen yılın aynı dönemine göre “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörlerindeki değişim, ortalamanın üzerinde gerçekleşirken “motorlu taşıtlar”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörleri ise ortalamanın altında değer aldı.

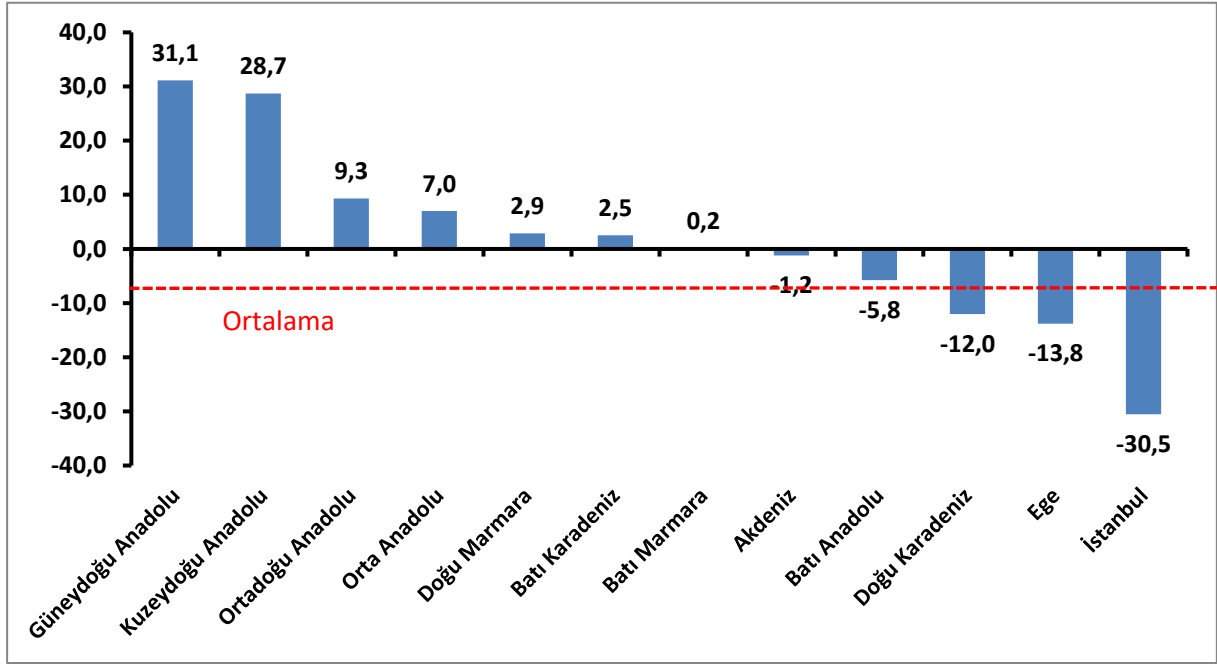
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Nisan 2024’te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en fazla Güneydoğu Anadolu'da yükseldi

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Nisan 2024'te, Güneydoğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu, Orta Anadolu, Doğu Marmara, Batı Karadeniz, Batı Marmara, Akdeniz ve Batı Anadolu bölgelerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken Doğu Karadeniz, Ege ve İstanbul bölgelerinde ise ortalamasının altında gerçekleşti.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Nisan 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendecilerin sipariş ve satış beklentisi azaldı

TEPE anketine soru bazında ve alt endekslerin denge değerleri olarak bakıldığında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi değerlendirmelerinde ve geçen yılın aynı dönemine göre işlerin durumu karşılaştırmalarında endekslerin yüksek oranlı negatif değerler alması dikkat çekti. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise geçen yılın aynı ayına göre gerilese de yüksek seviyede gerçekleşti. Eğilimler incelendiğinde ise, Nisan 2024'te "mevcut stok düzeyi" ve "önümüzdeki 3 ayda istihdam beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Nisan 2023'e kıyasla kötüleşirken satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı ise geriledi. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Mart 2024'e kıyasla olumsuz yönde değişirken "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise azaldı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 04/2023	Endeks 03/2024	Endeks 04/2024	Bir önceki aya göre değişim 04/2024	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 04/2024
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-26,7	-40,9	-39,4	1,5	-12,7
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	12,1	16,7	14,3	-2,4	2,2
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	2,6	-5,9	-19,8	-13,9	-22,4
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	4,7	-1,9	-7,6	-5,7	-12,3
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-0,9	3,1	1,6	-1,5	2,5
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	94,9	71,5	58,3	-13,2	-36,6
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-27,7	-24,5	-29,8	-5,3	-2,1
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	13,9	1,3	4,1	2,8	-9,8

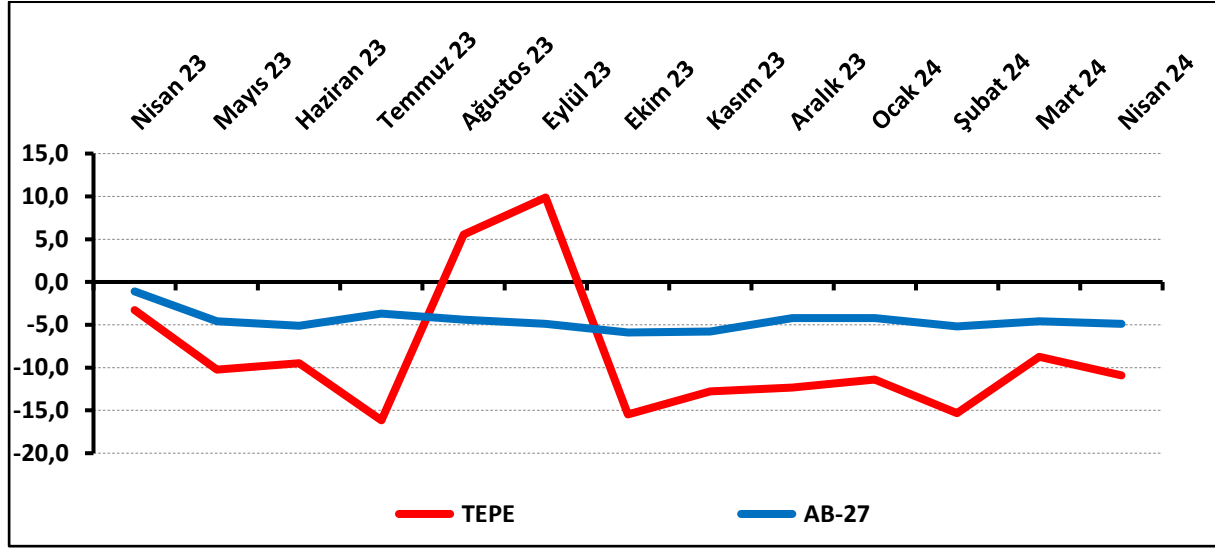
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı

Mart 2022'den bu yana olumsuz görünüm gösteren ve negatif değerler alan AB-27 Perakende Güven Endeksi, Nisan 2024'te de -4,9 puan değerini aldı. Değişim, bir önceki aya göre 0,3 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 3,8 puan düşüş yönünde oldu. Öte yandan TEPE, Ağustos ve Eylül ayları dışında son 12 ayda negatif değerler aldı.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Nisan 2023 – Nisan 2024)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	4,2	5,5	-2,1	-3,9	-3,1	-3,5	-5,7	-5,1	-6,9	-5,8	-5,6	-3,1
2023	-1,3	-0,8	-1,7	-1,1	-4,6	-5,1	-3,7	-4,4	-4,9	-5,9	-5,8	-4,2
2024	-4,2	-5,2	-4,6	-4,9								

Nisan 2024'te perakende güveni yıllık değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının altında değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, nisan ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke İsveç oldu. İsveç'i Romanya ve Avusturya takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de -3,8 puan, Euro Bölgesi'nde ise -5,9 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Slovenya'da yaşandı; bölge ortalamaları ise AB-27'de -0,3 puan, Euro Bölgesi'nde -0,8 puan oldu. Türkiye'nin perakende güveni yıllık değişiminde AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının altında olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Nisan 2023 ve Mart 2024'e göre)

Ülkeler	Nisan 2023'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Mart 2024'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
İsveç	29,3	7,6
Romanya	9,9	2,8
Avusturya	6,0	1,9
Danimarka	4,8	2,6
Karadağ	4,1	2,4
Arnavutluk	4,0	3,1
Sırbistan	4,0	1,3
Litvanya	3,2	4,5
Slovenya	1,4	14,0
Macaristan	1,0	-1,2
Polonya	0,6	-0,1
Makedonya Cumhuriyeti	-0,1	-0,7
Slovakya	-0,3	2,9
Portekiz	-2,5	0,5
Hollanda	-2,6	3,5
Letonya	-3,2	0,2
AB-27	-3,8	-0,3
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-4,0	1,7
Almanya	-5,4	2,0
Hırvatistan	-5,5	-5,9
İspanya	-5,8	-1,9
Euro Bölgesi-19	-5,9	-0,8
Fransa	-5,9	0,7
Çek Cumhuriyeti	-6,1	-1,3
Bulgaristan	-6,2	-0,9
İtalya	-6,7	-1,6
Türkiye	-7,6	-2,2
Belçika	-9,6	-2,6
Finlandiya	-15,4	-10,6
Estonya	-23,8	2,1
Yunanistan	-24,4	-3,6
Malta	-25,5	1,8

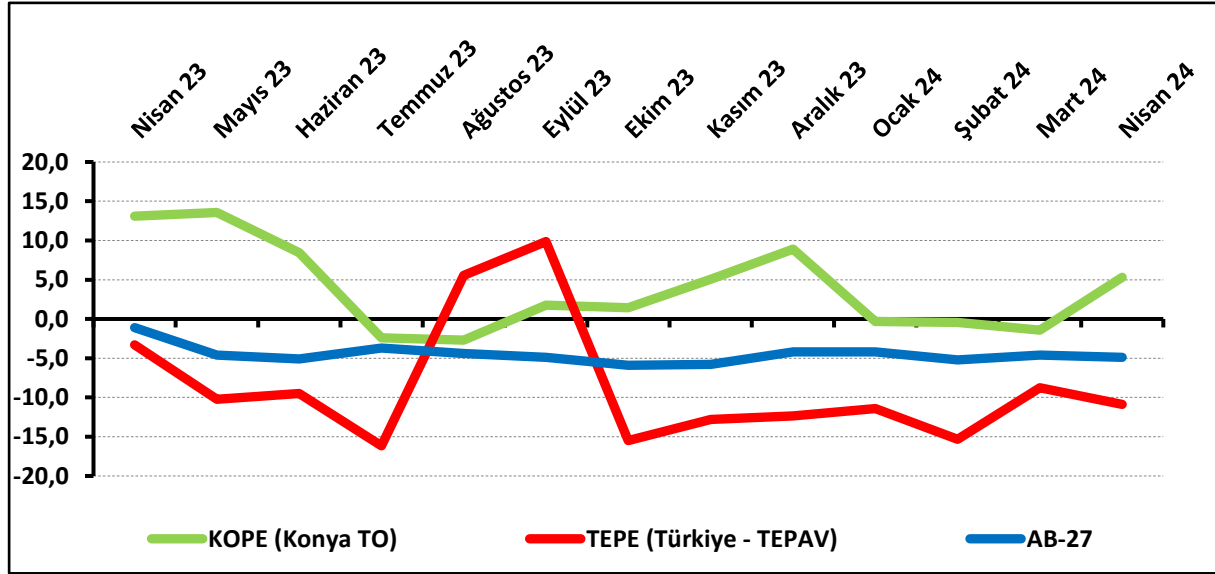
*Sıralama Nisan 2023 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Nisan 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre 7,8 puan azalırken bir önceki aya göre 6,7 puan artışla 5,3 puan değerini aldı. KOPE, Nisan ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etti.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Nisan 2023 – Nisan 2024)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	11,9	2,8	3,8	9,2	8,7	3,0	5,7	7,3	9,6	13,0	6,0	6,7
2023	2,4	11,7	11,9	13,1	13,6	8,5	-2,4	-2,7	1,8	1,4	5,1	8,9
2024	-0,3	-0,4	-1,4	5,3								